

Skärgårdens Kombi - Skärgårdsnavigation

Skärgårdens Kombi - Skärgårdsnavigation

Namn	Skärgårdens Kombi - Skärgårdsnavigation
Pdf skapad	4.6.2026

Innehållsförteckning

1. Introduktion till användning av läroplansmodellen.	1
2. Medborgarinstitutet som utbildningsanordnare.	3
2.1. Bakgrund i lagstiftningen och allmän beskrivning av läroanstaltsformen.	3
2.2. Medborgarinstitutets undervisning.	3
2.2.1. Nivågrupper i medborgarinstitutets kurser.	4
2.2.2. Ämnen som undervisas vid medborgarinstituten.	4
2.2.3. Lektionernas omfattning i studiepoäng vid medborgarinstituten. . .	5
3. Påvisande av kunnande vid medborgarinstitutet.	6
3.1. Planering av påvisande av kunnandet.	6
3.2. Identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande.	6
4. Bedömning av kunnande.	7
4.1. Mål för kunnandet och bedömningskriterier.	7
4.2. Beskrivning av bedömningen och bedömningsmetoder.	7
4.3. Bedömningsskala för kursen.	8
4.4. Bedömare av kunnandet.	8
4.5.Handledning för studerande och respons på utvecklingen av kunnandet.	8
4.6. Den studerandes samtycke till överföring av uppgifter till det nationella studie- och examensregistret (informationsresursen Koski).	9
4.7. Dokumentation av bedömningen och bedömningsmaterial.	9
4.8. Ny bedömning, granskning av bedömningen och omprövning.	9
4.9. Intyg över avlagd kurs.	10
5. Skärgårdsnavigation, 1 sv.	11

1. Introduktion till användning av läroplansmodellen

Det föränderliga arbetslivet med allt mer komplicerade arbetsuppgifter, branschbyten och mångfalden i arbetslivet kräver utöver en stark och övergripande grundläggande utbildning även utveckling av kunnandet under hela livet och karriären. Den arbetsgrupp för utredning av utvecklingsbehoven inom livslångt lärande som tillsatts av undervisnings- och kulturministeriet (OKM/54/040/2016) föreslog i sin promemoria (Omvälningen i arbetet och det livslånga lärandet, undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2018:8) att kompetensinriktningen ska omfatta hela utbildningssystemet. I promemorian konstaterades att en stor del av den utbildning som ordnas som fritt bildningsarbete inte hade beskrivits kompetensinriktat. I promemorian konstaterades att sådan utbildning med fria mål som inte leder till examen ändå ger deltagarna många slag av kompetens, och att identifieringen och erkännandet av den bör underlättas och förbättras.

I februari 2019 tillsatte undervisnings- och kulturministeriet en arbetsgrupp för att underlätta och förbättra identifieringen och erkännandet av kunnande som förvärvats inom det fria bildningsarbetet. Arbetsgruppen föreslog i sin promemoria som publicerades i december 2019 att lagstiftningen om den nationella informationsresursen Koski, som innehåller studieprestationer och examensuppgifter för olika utbildningsstadier, ändras så att även kunnande som förvärvats inom det fria bildningsarbetet kan föras in i informationsresursen från och med den 1 augusti 2021. Riksdagen fastställde ändringar i lagen om informationsresursen Koski ([Lag om nationella studie- och examensregister; 14.12.2017/884](#)) och lagen om fritt bildningsarbete ([Lag om fritt bildningsarbete; 21.8.1998/632](#)) hösten 2020 och våren 2021.

Utbildning inom det fria bildningsarbetet är frivillig för de studerande, målen är fria och utbildningen leder inte till någon examen. Största delen av läroanstalterna inom det fria bildningsarbetet är medborgar- och arbetarinstitut. Kärnan i det fria bildningsarbetet är friheten: verksamheten styrs inte från statsmaktens sida lika starkt som andra utbildningsformer. Därför har det fria bildningsarbetet inga nationella läroplansgrunder eller andra föreskrifter som ska följas nationellt. De som driver läroanstalterna beslutar själva inom ramen för lagen om fritt bildningsarbete hur de ordnar sin utbildningsverksamhet och vilket innehåll deras utbildning ska ha. Kompetensinriktningen och Koski-lagstiftningen ändrar inte på denna frihet.

Studier med fria mål inom det fria bildningsarbetet ger deltagarna kunnande, och identifieringen och erkännandet av det kommer framöver att förbättras. Enligt Sitras vision för livslångt lärande ska kunnande som förvärvats på olika sätt identifieras och erkännas oberoende av hur och var kunnandet har förvärvats. I synnerhet för studerande som bygger upp en studie- och arbetskarriär kan identifiering och erkännande av kunnande ha stor betydelse i framtiden. Målet är att även kunnande som förvärvats vid läroanstalter inom det fria bildningsarbetet och inom organisationer framöver ska kunna erkännas som en del av examens- eller andra utbildningar eller arbetslivskompetens.

Inom det fria bildningsarbetet fäster man i framtiden allt mer uppmärksamhet vid kompetensinriktning, vilket kommer att leda till att en del av utbildningsutbudet kommer att beskrivas kompetensinriktat. Målet är att förbättra möjligheterna att konstatera förvärvat kunnande och inkludera det i individuella studievägar.

Genom att genomföra utbildningen kompetensinriktat övergår man från ett fokus på undervisning till ett fokus på lärande, och från undervisningsinnehåll till lärresultat och kompetens. Typiskt för kompetensinriktad utbildning är utbildnings- och kursbeskrivningar där man har uttryckt mål för kunnande, bedömningskriterier och eventuellt också hur den studerande visar sitt kunnande.

En förutsättning för att en studieprestation inom det fria bildningsarbetet ska överföras till informationsresursen Koski är att utbildningen har beskrivits kompetensinriktat och den studerandes kunnande har bedömts. Även Utbildningsstyrelsens [guide för kunskapsbaserad bedömning inom det fria bildningsarbetet](#) (2021) rekommenderar att läroanstalterna utarbetar

anvisningar för bedömningen för varje utbildning och kurs samt för beaktande av läroanstaltens särdrag.

För att medborgarinstituten ska kunna erbjuda kompetensinriktade kurser som godkänns för Koski för de studerande krävs att medborgarinstitutet har systematiska bedömningsrutiner och beskriver verksamheten på ett sätt som inte tidigare förekommit vid medborgarinstituten. I denna nationella genomförandeplan för medborgarinstitutens bedömning av kunnandet har man tagit hjälp av andra läroanstaltsformers läroplaner, yrkesläroanstaltens planer för bedömning av kunnande samt Utbildningsstyrelsens bedömningsguide för det fria bildningsarbetet, som nämns i föregående stycke.

För att underlätta beskrivningen av kurser och bedömningsarbetet vid medborgarinstituten har Medborgarinstitutens förbund tillsammans med medborgarinstituten bland annat utarbetat detta dokument som en del av Mif:s nationella utvecklingsprojekt för kompetensinriktning vid medborgarinstituten. Dokumentet innehåller allmänna och läroämnesspecifika beskrivningar av karaktären och strukturen hos studier vid medborgarinstitut. **Dokumentet är tänkt att fungera som ett vägledande verktyg för läroanstalter och lärare.** Målet är att stödja instituten i skapandet av egna kompetensinriktade verksamhetsmodeller samt hjälpa dem att uppmärksamma en jämn kvalitet i påvisandet av kunnande och bedömningen, den studerandes rättssäkerhet och enhetliga förfaranden.

Hela dokumentet är tillgängligt för medborgarinstitutet i tjänsten eGrunder. Texten syns endast när man skapar en egen läroplan för institutet med inloggningsuppgifter för tjänstemän för eGrunder. Man kan använda läroplansmodellen som sådan eller ändra den så att den lämpar sig bättre för den egna verksamheten. Under läsåret 2021–2022 skapas i grunden läroämnesspecifika bedömningskriterier på olika nivåer, som hittas i eGrunder under "Föremål för bedömningen" när man skapar kurser. **I institutets läroplan bör man inte ha med det här inledningskapitlet, som är avsett som bakgrundinformation för institutet.** Eftersom läroplanen också är avsedd som stöd för lärarnas arbete och de i regel inte har tjänstemännainloggningsuppgifter för eGrunder, är det bra om institutet också sparar sin färdiga läroplan för lärarnas bruk exempelvis i en intern kommunikationskanal som institutet använder.

2. Medborgarinstitutet som utbildningsanordnare

2.1. Bakgrund i lagstiftningen och allmän beskrivning av läroanstaltsformen

Det fria bildningsarbetet syftar till att utifrån principen om livslångt lärande anordna utbildning som stöder sammanhållningen och jämlikheten i samhället samt ett aktivt medborgarskap.

Målet för undervisningen inom det fria bildningsarbetet är att främja individers mångsidiga utveckling, välmående och välfärd och att främja demokrati, pluralism, hållbar utveckling, kulturell mångfald och internationalism. Det fria bildningsarbetet kännetecknas av studier efter eget val, samhörighet och delaktighet.

Medborgarinstitut är läroanstalter som grundar sig på lokala och regionala bildningsbehov. De erbjuder möjligheter till studier efter eget val och till utveckling av medborgarfärdigheter.

Lagen om fritt bildningsarbete (632/1998)

Medborgarinstituten är en läroanstaltsform inom fritt bildningsarbete och styrs av lagen om fritt bildningsarbete. Medborgarinstituten är läroanstalter som är öppna för alla, där man kan lära sig nya kunskaper och färdigheter. Undervisningen är öppen för alla oberoende av ålder och utbildningsbakgrund. Till undervisningsutbudet hör oftast konstämnen, kurser i hantverk och musik, kurser i språk och litteratur, kurser i huslig ekonomi, motion och informationsteknik samt samhällsämnen. Medborgarinstituten ordnar också varje år många öppna föreläsningar för allmänheten om olika ämnen. Man kommer i regel inte till medborgarinstitutet för att avlägga en examen, utan studierna baserar sig på principen om livslångt lärande och personens egen vilja att lära sig och utvecklas.

År 2021 fanns sammanlagt 177 medborgarinstitut i Finland, och deras undervisning omfattar alla kommuner. En av huvudprinciperna i verksamheten är att erbjuda undervisning nära människorna, och kursverksamheten är ofta spridd över olika delar av kommunen där människor bor och rör sig. Ett medborgarinstitut kan kallas medborgarinstitut, arbetarinstitut, institut eller vuxeninstitut. Som läroanstalt är medborgarinstitutet en flexibel och smidig aktör, som utöver medborgarnas bildningsbehov även svarar på samhällets förändrings- och utbildningsbehov.

Instituten verkar med tillstånd att driva läroanstalt som beviljas av undervisnings- och kulturministeriet. Ett tillstånd att bedriva läroanstalt kan beviljas en kommun, en samkommun, en registrerad förening eller en stiftelse.

2.2. Medborgarinstitutens undervisning

Den undervisning som medborgarinstituten erbjuder ordnas i regel i form av kurser, föreläsningar eller verkstäder. Undervisningen är i regel kortvarig och frivillig utbildning med låg tröskel, genom vilken man kan lära sig om nya saker eller fördjupa sitt kunnande.

Kommuninvånarna kan ofta påverka kursutbudet genom att framföra egna önskemål, och instituten ska också enligt lagen svara på de lokala bildningsbehoven. Därför varierar medborgarinstitutens kursutbud från termin till termin, och instituten har olika betoningar på olika orter. Kursutbudet lever också med förändringarna i samhället. I undervisningsutbudet finns kurser för personer i alla åldrar samt verksamhet för specialgrupper.

Medborgarinstituten erbjuder undervisningstjänster i form av gruppundervisning, individuell undervisning och föreläsningar. Kurserna ordnas som närundervisning, distansundervisning, nätstudier oberoende av tid och plats eller hybridformer av dessa. Kursernas längd varierar från

korta kurser där man samlas en eller ett par gånger till kurser som varar en hel termin eller ett helt läsår. Läsårets, terminens och kursens längd samt anmälningsrutinerna varierar mellan instituten. Allt fler medborgarinstitut har utöver en höst- och en vårtermin även en så kallad sommartermin.

Skärgårdens medborgarinstitut Kombi är ett tvåspråkigt institut, som ordnar terminskurser, kortkurser samt föreläsningar med utgångspunkt i det lokala bildningsbehovet. Undervisningen sker i huvudsak som närundervisning men även på distans. Vi strävar till att alla våra kurser skall hållas så nära våra kommuninvånare som möjligt, vilket gör att vi har verksamhet på kring 50 olika kursplatser runt om i kommunen.

2.2.1. Nivågrupper i medborgarinstitutets kurser

Medborgarinstituten kan ordna kurser och/eller grupper på olika nivåer i vissa ämnen. Man strävar efter att tydligt lyfta fram skillnaderna mellan kurser på olika nivåer i kursbeskrivningarna. Kurserna kan ha krav på utgångsnivå, som godkänns av den som upprätthåller institutet när kursprogrammet godkänns. Det är dock mer typiskt för medborgarinstituten att kurserna inte har några krav på utgångsnivå, och att studerande kan uppnå kunskaper på olika nivåer under samma kurs. På kurser av denna typ baserar sig den eftersträlvade färdighetsnivån på den studerandes utgångsnivå och behov. Därmed har många lärare vid medborgarinstitut erfarenhet av att undervisa studerande på olika nivåer samtidigt och differentiera undervisningen enligt behov.

Vid ett medborgarinstitut får man plats på en kurs genom att anmäla sig till kursen, och den studerande har studierätt på den kurs för vilken hens anmälan har godkänts. Den studerande ansvarar i regel själv för vilken nivå hen anmäler sig till. Institutet kan vid behov ge handledning för valet av en kurs på lämplig nivå. Om den studerande under kursen märker att kursen inte motsvarar hens kunskaper, är det i allmänhet möjligt att byta till en annan kurs. Observera att det inte nödvändigtvis samtidigt finns en motsvarande kurs som uppfyller kraven för Koski vid institutet, där den studerande skulle kunna få en bedömning på önskad nivå.

2.2.2. Ämnen som undervisas vid medborgarinstituten

Varje medborgarinstituts årliga kursprogram godkänns av den som upprätthåller institutet. Olika medborgarinstitut kan ha väldigt olika kurser som placerats i ämnesgrupper som namngetts på olika sätt, men de ämnen som undervisas vid medborgarinstitut kan exempelvis delas in i följande kategorier:

- språk
- hantverk
- motion och välbefinnande
- musik
- bildkonst
- dans och teater
- informationsteknik, teknik och ekonomi
- samhälle och humanism
- natur och miljö
- mat, dryck och turism
- övriga

2.2.3. Lektionernas omfattning i studiepoäng vid medborgarinstitutet

Enligt vedertagen praxis är längden på en lektion vid medborgarinstitutet 45 minuter. Bland kursuppgifterna som anmäls åt den studerande anges utbildningens omfattning vanligtvis i antalet undervisningslektioner och/eller -gångar.

Arbetsgruppen, som undervisnings- och kulturministeriet tillsatte år 2019 för att bereda identifiering och erkännande av kunnande som förvärvats inom det fria bildningsarbetet, föreslog i sin slutrapport att **studiepoäng** skulle vara en gemensam enhet för att beskriva undervisningens omfattning inom det fria bildningsarbetets olika läroanstaltsformer. Studiepoäng ersätter inte begreppen som utgör grund för finansieringen, utan studiepoängen används endast för att beskriva omfattningen av utbildningens innehåll, det vill säga den arbetsmängd som krävs för att avlägga utbildningen. I fortsättningen ska medborgarinstitutet alltså, utöver antalet undervisningslektioner och/eller -gångar, även anmäla omfattningen av sådana kurser som kan föras in i Koski i studiepoäng. Det är möjligt att använda decimaler för att definiera omfattningen.

Enligt det finländska utbildningssystemet motsvarar en studiepoäng en genomsnittlig arbetsinsats på cirka 27 timmar för den studerande. Precis som inom de andra läroanstaltsformerna, kan arbetsmängden som krävs för att avlägga en studiepoäng i praktiken varieras väldigt mycket beroende på kursen och den studerandes förutsättningar. Medborgarinstitutet bestämmer själv omfattningen av sina kompetensbaserade kurser i studiepoäng och definierar som grund för dem **mängden undervisning** som ska genomföras inom ramen för kursen, samt bedömer därtill **hur mycket tid som i genomsnitt** ska utgöra den studerandes självständiga arbete. Dimensioneringen görs i praktiken av den som har i uppgift att planera kursen. Mängden självständigt arbete som krävs ska även anges i kursbeskrivningen så att den studerande som anmäler sig till kursen känner till vad som förväntas av hen.

3. Påvisande av kunnande vid medborgarinstitutet

Med påvisande av kunnandet avses sätt på vilka den studerande visar det kunnande som krävs för kursen. Sätten att visa kunnandet ska kunna bedömas. I kursbeskrivningen ska anges hurdant kunnande som eftersträvas med kursen. I kursbeskrivningen nämns kanske också färdigt vilka sätt att visa kunnande som används under kursen.

En studerande som strävar efter en prestationsanteckning ska visa sitt kunnande på den kurs som hen har anmält sig till. Kunnandet ska i regel visas under kursens gång, i huvudsak i samband med kurssituationer - i klassen eller på nätet.

3.1. Planering av påvisande av kunnandet

Det är huvudmannen för medborgarinstitutet som beslutar om att ordna sådan kompetensbaserad utbildning som ska föras in i informationsresursen Koski. Läroanstalten ansvarar i sista hand för en god och rättvis planering och för att påvisandet av kunnande genomförs öppet och som planerat. Påvisandet av kunnande ska planeras skilt för varje kurs och det är i allmänhet kurslärare som ansvarar för planeringen. Kursen ska genomföras med samma innehåll för alla studerande. Bedömningen ska endast genomföras för dem som har gett sitt samtycke till bedömning.

Påvisandet av kunnande planeras genom att man ställer upp mål för kunnandet och bedömningskriterier för kursen (se punkten [Mål för kunnandet och bedömningskriterier](#)). De styr lärarens val när det gäller vilka sätt att påvisa kunnande som kan användas under kursen. Målen för kunnandet och sätten att påvisa kunnandet kan skilja sig från varandra inom olika kurser och vid olika medborgarinstitut. Hur påvisandet av kunnande genomförs kan också vara beroende av hur många studerande på samma kurs som har gett sitt samtycke till officiell bedömning (se avsnittet [Beskrivning av bedömningen och bedömningsmetoder](#)).

Vid kompetensbaserad undervisning framhävs vikten av interaktion mellan läraren och den studerande samt mellan de studerande. Läraren och de(n) studerande kommer till exempel i början av kursen eller under kursens gång tillsammans överens om sätten och tidtabellerna för att påvisa kunnande. Målet ska vara att allt kunnande kan påvisas.

3.2. Identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande

Om läroanstalten vill kan den också identifiera och erkänna kunnande som den studerande förvärvat tidigare.

Tidigare förvärvat kunnande kan identifieras och erkännas som en del av en kurs vid medborgarinstitutet, eller så kan den studerandes kunnande verifieras utan att hen deltar i någon kurs. Den som driver medborgarinstitutet beslutar om identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande är möjligt vid institutet och i vilka ämnen det eventuellt sker.

4. Bedömning av kunnande

En förutsättning för att kunnande som uppnått i utbildning inom fritt bildningsarbete ska överföras till informationsresursen Koski är att kunnandet har bedömts. I kurser vid medborgarinstitut som den studerande vill ha en prestationsanteckning för bedöms den studerandes kunnande, och för denna bedömning måste man utarbeta bedömningsrutiner för kursen.

Syftet med bedömningen och responsen är att synliggöra det kunnande som uppnått för den studerande själv. Bara prov och tester stöder inte kontinuerligt lärande, och därför krävs mångsidiga sätt och metoder för bedömning. Studerandeorienterad bedömning är öppen, transparent och motiverad samt baserar sig på interaktion. Bedömningen ska vara uppmuntrande till sin karaktär och ge den studerande information om hur hen har utvecklats. Bedömningen ska ske så snart som möjligt efter att kunnandet har verifierats.

4.1. Mål för kunnandet och bedömningskriterier

Kompetensinriktade kurser som godkänns för Koski ska ha fastställda **mål för kunnande och bedömningskriterier**, utifrån vilka kursens bedömningsrutiner planeras. Kompetensinriktad bedömning är helt kriteriebaserad. Den studerandes kunnande jämförs alltså med mål för kunnande och bedömningskriterierna. Mål för kunnande beskriver de kunskapshelheter som kursens innehåll består av. Till varje mål för kunnande hör bedömningskriterier, som beskriver det kunnande som man behöver ha för att uppnå målet för kunnande. Bedömningskriterierna definierar ofta nivån av självständighet i kunnandet. Den studerande får en prestationsanteckning på basis av sin egen prestation, och den är alltså inte beroende av andra studerandes prestationer. Inte heller deltagande i undervisningen eller den tid som ägnas åt utbildningen utgör grunder för bedömningen.

Bedömningskriterierna ska följas i bedömningen, och alla parter ska känna till grunderna för bedömningen. Bedömaren kan inte ändra eller anpassa kriterierna under kursen. På så sätt säkerställer man en korrekt bedömning och den studerandes rättigheter. Bedömaren jämför den studerandes kunnande endast med målen för kunnandet och deras bedömningskriterier. På detta sätt handleds den studerande också tydligt att utveckla just det eftersträlvade kunnandet.

Kunnandet ska kunna bedömas och verifieras på ett tillförlitligt sätt med olika **bedömningsmetoder**, det vill säga målen för kunnandet ska vara tydliga företeelser eller förmågor som kan bedömas, mätas och verifieras. Om institutet ordnar exempelvis undervisning som bedöms numeriskt exempelvis i samarbete med en annan läroanstalt, avtalar läroanstalterna gemensamt om bedömningskriterierna och målen för kunnandet.

4.2. Beskrivning av bedömningen och bedömningsmetoder

I beskrivningen av bedömningen anges **hur** det lärande som de studerande uppnått bedöms och **hurdana metoder** som används i bedömningen, det vill säga **hur den studerande visar sitt kunnande**. Bedömningsmetoder kan vara exempelvis en läruppgift, en portfolio, uppföljning av arbetet i realtid eller muntlig bedömning. Ofta används flera metoder för bedömningen. Även självvärdering eller kamratrespons kan ingå i bedömningen. Det är dock alltid bedömaren av lärandet som ansvarar för den slutliga bedömningen.

Bedömningen av kunnandet får gärna bestå av mindre delar, i stället för en enda bedömningssituation eller genomgång av hela materialet. Kunnandet kan påvisas under kursen så att den studerande när kursens sista undervisningstillfälle avslutas har samlat ihop och visat allt det material genom vilket man har avtalat om att den studerandes kunnande ska påvisas och utifrån vilket läraren kan fatta ett beslut om bedömningen.

4.3. Bedömningsskala för kursen

Enligt lagen om fritt bildningsarbete är ett minimikrav för bedömningen att det kunnande som uppnåtts i utbildningen är godkänt, alltså att den studerandes kunnande åtminstone motsvarar nivån enligt den kompetensinriktade beskrivningen av utbildningen. Bedömningsskalan är alltså då godkänd/underkänd. Det är också möjligt att använda andra bedömningsskalor. I informationsresursen Koski sparas endast godkända prestationer. Om man använder en annan bedömningsskala i en kurs ska man skapa särskilda bedömningskriterier för skalan.

Om den studerandes kunnande inte uppnår den eftersträlvade nivån kan hen inte få en prestationsanteckning. Beslutet ska motiveras för den studerande så att hen förstår vilka brister som finns i hens kunnande, och den studerande kan också ges möjlighet att komplettera sin prestation. Den studerande har rätt att begära en utredning om hen inte har fått tillräckliga motiveringar till att en prestation underkänts.

4.4. Bedömare av kunnandet

Det är den som upprätthåller institutet som ansvarar för utvärderingsprocessen som helhet. Det går inte att ställa upp allmängiltiga kriterier för bedömarens kompetens, och detta nämns inte i lagstiftningen om fritt bildningsarbete. God bedömning av kunnandet kan dock främjas genom att man i valet av bedömare följer exempelvis följande kriterier:

- bedömaren har tillräcklig yrkeskompetens inom den bransch som utbildningen eller kursen gäller
- bedömarna känner till målen för kunnande och bedömningskriterierna för utbildningen i fråga.

Vid medborgarinstitut är det i allmänhet kursens lärare som bedömer den studerandes kunnande. Den lärare som gör bedömningen behöver inte ha pedagogisk behörighet, men den som driver institutet ska se till att hen har utnämnts och introducerats till uppgiften. Introduktion är mycket viktig i situationer där kursens lärare har bytts ut mitt under kursen eller där läraren inte har planerat kursen.

Läraren som gör bedömningen ska ha tillräcklig kunskap och yrkesskicklighet i det ämne där kunnandet bedöms. Hen ska vara anställd vid läroanstalten, och institutet ska utöver att utnämna personen till uppgiften även introducera läraren till institutets rutiner och säkerställa att hen förstår kompetensinriktning, identifieringen av kunnande och bedömningen av kunnande. Eventuell jävighet hos bedömaren definieras enligt 27–29 § i förvaltningslagen.

4.5.Handledning för studerande och respons på utvecklingen av kunnandet

I kompetensinriktad undervisning utgår man från den studerande och hens behov. Under kompetensinriktade kurser bör institutet säkerställa att den studerande är medveten om sina rättigheter och sitt ansvar för sitt eget lärande samt får både handledning och skriftlig eller muntlig respons på utvecklingen av sitt kunnande från kursens lärare.

Till kompetensinriktningen hör också att den studerande själv är en aktiv aktör. Hen behöver förstå hur man kan få handledning, varifrån man får respons och på vilka grunder bedömningen sker. Den som upprätthåller läroanstalten beslutar om metoden för och mängden handledning. Utöver kursens lärare kan också annan personal vid institutet ge den studerande råd och stöd exempelvis i valet av kurs redan innan hen anmäler sig till en kurs.

Handledningens uppgift är att hjälpa den studerande att lyckas i sina studier. Genom handledningen försöker man förbättra den studerandes förståelse och förtroende för sitt eget

kunnande, stödja utvecklingen och välbefinnandet samt uppmuntra till aktivt medborgarskap och gemenskap.

Bedömaren motiverar sin bedömning i sin respons. Den studerande bör få en förståelse för den bedömning som gjorts dvs att den har gjorts i enlighet med bedömningskriterierna. Respons som utformats och ges på ett bra sätt beaktar den studerandes styrkor och hjälper hen att utvecklas och utveckla sitt kunnande. Responsen ska handla om nivån på den studerandes kunnande, inte den studerandes personlighet.

4.6. Den studerandes samtycke till överföring av uppgifter till det nationella studie- och examensregistret (informationsresursen Koski)

För att en studerandes kursprestation ska kunna sparas i informationsresursen Koski måste hen ge sitt samtycke till att uppgifterna lagras till den som upprätthåller läroanstalten. Samtycke ska samlas in i enlighet med undervisnings- och kulturministeriets anvisningar och separat för varje kurs. Kompetensinriktade kurser som godkänns för Koski är öppna för alla. Att den studerande godkänner bedömning av kunnandet är alltså inte en förutsättning för att hen ska kunna delta i kursen.

I informationsresursen Koski kan man föra in prestationsuppgifter för kurser som börjat tidigast den 1 augusti 2021. Avbrutna eller underkända prestationer sparas inte i informationsresursen Koski.

I samtycket ska framgå att det har getts frivilligt och uttryckligen. Som bakgrundsinformation till insamlingen av samtycke ska läroanstalten ge de studerande den information som behövs om kompetensinriktningen, samtycket och bedömningen. Undervisnings- och kulturministeriet har också gett särskilda anvisningar för informationen till den studerande.

4.7. Dokumentation av bedömningen och bedömningsmaterial

Vid påvisandet och bedömningen av kunnande uppstår material i olika former. Dokument som uppstår vid bedömningen kan exempelvis vara bedömarens skriftliga bedömningar eller den studerandes skriftliga självvärdering, som även kan vara i digital form. Genom dokumentation av bedömningen säkerställs att man vid behov kan återkomma till en bedömning senare, exempelvis på den studerandes begäran.

4.8. Ny bedömning, granskning av bedömningen och omprövning

Det är viktigt att den studerande får veta om hen har möjlighet att ta om påvisandet av sitt kunnande och hur hen ska agera om hen är missnöjd med bedömningen. Om en bedömning av kunnandet känns oklar för den studerande eller den studerande känner sig ojämlikt behandlad, ska de ansvariga aktörerna vid läroanstalten vara beredda att se över bedömningen. Den studerande kan be rektorn göra om bedömningen inom två månader efter att ha fått information om den. En studerande kan begära omprövning av en ny bedömning som gjorts på begäran eller ett avgörande om att begäran avslås hos regionförvaltningsverket inom 14 dagar efter delfåendet av beslutet. Omprövningsärenden regleras av förvaltningslagen.

4.9. Intyg över avlagd kurs

Prestationsanteckningar som registrerats i informationsresursen Koski kan ses och delas av den studerande kostnadsfritt via tjänsten Min Studieinfo. Den studerande kan också begära ett intyg på papper över de studieprestationer som sparats i informationsresursen Koski. I regel ges inget pappersintyg över medborgarinstitutets kurser. Om den studerande vill ha ett intyg på papper över en avlagd kurs, kan ett sådant skickas i enlighet med institutets allmänna praxis för intyg – vid behov mot en avgift.

5. Skärgårdsnavigation, 1 sv

Skärgårdsnavigation är den första delen i Navigationsförbundets utbildningsserie som består av

Skärgårdsnavigation, Kustnavigation och Högsjönavigation, och är den allra viktigaste av de tre delarna. På kursen kommer du att lära dig grundläggande färdigheter i båtliv; navigation och regler som styr båtlivet. Navigationskunskap innebär att du kan bestämma din position till sjöss och på sjökortet samt välja en säker rutt. Kursen är avsedd för nybörjare inom båtliv, så du behöver inga förkunskaper för att delta. På kursen kommer du att lära dig att bestämma båtens position, att hitta önskad rutt i skärgården från startpunkt till destination med hjälp av landmärken, att använda sjökort vid navigering, att identifiera sjöfartens säkerhetsanordningar och att använda båtens kompass och annan navigationsutrustning. Efter kursen kommer du också att känna till de viktigaste lagarna och förordningarna som är relaterade till båtliv i skärgården.

Mål för kunnande

Beskrivning av målen

Kursens innehåll motsvarar kraven för Skärgårdsnavigationsexamen enligt Finlands Navigationsförbund. Kursens mål är att ge kursdeltagaren teoretiska färdigheter för att kunna röra sig säkert i vår skärgård. Kursdeltagaren lär sig bland annat att använda kompass, bestick och sjökort och att identifiera sjömärken. Kursdeltagaren bekantar sig också med lagstiftning, sjösäkerhet, miljöskydd och anvisningar för användning av nödsignaler, som styr båtlivet. Kursdeltagaren skall känna till de vanligaste elektroniska hjälpmedlen inom sjöfart och behärska grunderna i positionsbestämning, och kunna skapa en säker färdplan utifrån detta. Kunskapsnivån mäts i en separat Skärgårdsskepparexamen.

Kunskapsmål

- Sjøkort och positionsbestämning
- Grunderna i kompassanvändning
- Landnavigering och ruttplanering
- Elektroniska navigationsinstrument
- Båtsäkerhet och ansvarsfullt båtliv
- Sjøfartslagstiftning
- Sjøkerhetsanordningar och utmärkningssystem

Centralt innehåll

På skärgårdsnavigationskursen kommer du att lära dig grundläggande färdigheter i båtliv; navigation och regler som styr båtlivet. Reglerna som styr båtlivet fastställer dina skyldigheter och ansvar till sjöss. Just dessa färdigheter kommer du att lära dig på skärgårdsskepparkursen tillsammans med likasinnade båtägare. Kursen består av föreläsningar, diskussion, övningsuppgifter, videomaterial och Kahoot-frågesporter.

Bedömning

Beskrivning av bedömningen

Bedömningen av kursens prestation sker genom att delta och få godkänt i Navigationsförbundets tentamen. Bedömningen görs av läraren och i sista hand av Navigationsförbundet.

Kriterier för bedömning av den studerandes kunnande

- Godkänd Skärgårdsnavigationsexamen
- 75% närvaro